

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 4. novembra 1885.

O b s e g : Naznanilo in razglas. — Temeljni pogoji izrejevanja dobre govedi. — Poziv družbenim podružnicam in poročevalcem o letini. — Imenik gospodarjev, ki so kupili plemensko goved. — Javna izpita na dveh slovenskih kmetijskih šolah. — O boleznih in elementarnih poškodbah sadnega drevja. (Dalje.) — Trgovinska in obrtna zbornica. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Govor poslanca Riegerja v 8. seji državnega zbora 17. oktobra 1885. — Naši dopisi. — Novičar.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne januarija 1886. leta.

S podukom v podkovstvu združen je tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi biti sprejet v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spričevalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika izučil;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega obnašanja, in
4. da zna brati in pisati slovensko.

Revni učenci zamorejo tudi dobiti štipendijo po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendijo imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo poštenega obnašanja, in
3. potrdilo, da so uže dve leti kot kovaški pomočniki delali. Prošnje z dotičnimi spričevali imajo poslati vsaj do 15. decembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca junija 1886. leta. Kdor preskušnjo dobro prestóji, more po postavi od 1873. leta patent podkovskega mojstra dobiti, ker sedaj brez preskušnje nihče ne more postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje ter potrebne šolske knjige. Stanovanje dobijo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglašé vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmirom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezin, pa tudi premalo izurjenih ogledovalcev živine in mesa, toraj naj bi županstva svojo skrb obračala na to, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača in ogledovalca živine in mesa.

V Ljubljani 1. novembra 1885.

Karol baron Wurzbach,
predsednik c. kr. kmetijski družbi kranjski.

Dr. Karol vitez Bleiweis,
začasni vodja podkovske šole.

Gospodarske stvari.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli vršile se bodo dné 28. in 29. decembra t. l., in sicer: 28. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskali podkovske šole, 29. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesá. Kovači, kateri se hočejo podvreči tej skušnji, naj se oglašé pri podpisanem vodstvu do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dné 1. novembra 1885.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Temeljni pogoji izrejevanja dobre govedi.

Živalsko telo sestavljeno je iz obstojnih delov krmil, zato pa tudi žival toliko lože izdelava meso in mast, kolikor bolj primerno živinorejec sestavi krmo z ozirom na njeno množino in kakovost. Za dobičkosno živinorejo potrebno je dobro izkoristenje polagane krme, kojoj izkoristenje je pa pri živini raznih plemen in rodov ravno tako različno, kakor njena zunanost. Prav važno je toraj izbirati si za pleme le živali, katere združujejo s primerno unanjo obliko tudi lastnost, jim položeno krmo dobro izkoristiti. Brezdvomno je, da se dá ta lastnost ravno tako podedovati, kakor vnanja oblika, in ker je ta lastnost tudi velike važnosti, skrbeti mora umen živinorejec s pravilnim ravnanjem za njeno utrjenje in sigurno podedovanje.

Vspeh živinoreje odvisen je bistveno od krme in krmenja in ta trditev dá se tudi opravičiti, ker mlada žival od zlahtnih starišev zgubi svoje dragocene rodovinske lastnosti, ako se ji ne dá vsak dan in vedno take krme, v koji zamore dobiti vse potrebne redilne snovi v pravi meri in obliki, kakor jih potrebuje v razvijanje svojih telesnih moči. Iz prvotno zlahtne živali postane vsled slabega krmenja nič drugega kot stroj ali mašina za gnoj; o plemenski vrednosti take živali ne more se niti govoriti.

Narobe je pa tudi mogoče prirediti si iz primerno slabe živine z umnim izbiranjem telet in primernem krmenjem novo pleme, ki nadkriluje svoje stariše v vnanji telesni obliki, kakor tudi v lastnosti, hrano dobro izkoristiti. Prizadevanje kmetovalčev, v tem smislu svojo goved izboljšati in požlahtniti je pa tudi zaradi tega potrebno, ker dobiček s krmo obdelanih njiv raste z boljšim izkoristenjem krme dotičnih živali, za koje je ta krma namenjena. Porabi na pr. kaka goved za izdelovanje 3 kilogramov mesa 100 kilogramov sena, druga pa za ravno toliko mesa le dve tretjini te krme, potem bode ta druga goved zvišala dobiček na krmo obdelani njivi za tretjino.

Ta cilj, kakor tudi krepki razvitek vsega živalskega telesa dá se pa le doseči, ako uže v prvem letu dobi goved dosti dobre in primerne krme ter dobro postrežbo, kajti prvi mladostni čas je ravno tisti, v katerem žival najbolj raste in kateri je temelj poznejši njeni vrednosti. V nobenem starostnem času ne izplača se pri govedi pravo strokovnjaško oskrbovanje tako dobro, kakor v prvem letu. Kmetovalec, ki pri izreji svoje mlade govedi pravilno postopa, ima dvojno prednost: priredi si najprej krepko in dragoceno živino, drugič pa zamore zahtevati od nje prej ono korist, zaradi katere si jo je izredil.

Na sledeča poglavitna vodila je kmetovalcu gledati pri izreji telet:

1. Po rojstvu teleta je gledati na to, da tele dobi ono gosto, rumeno mleko, ki se nahaja v kravinem vimenu takoj po oteletitvi. Tele naj dobiva prvih 6 tednov edino le mleko, in sicer vsaj do 12 litrov na dan.

2. Da se tele prej ko mogoče tudi navadi na drugo krmo, ponudi naj se mu uže v drugem tednu zmes iz lanenih preš ali iz strtega ovsa z razrezanim dobrim sladkim senom, ta zmes se po potrebi pomnoži. Prve dneve treba je tele večkrat k koritu peljati ter prinesiti gobec v dotiko s to zmesjo, da se tako tele na to krmo navadi. Zraven korita postavi naj se posoda pitne vode, koja se večkrat premeni. Če je mogoče, postavi se tudi k teletu kos soli.

3. Po pretečenih prvih šestih tednih nadomesti se polagoma mleko s toplo vodo, tako da dobiva tele po preteku družih treh tednov le še trdo krmo, pitno vodo in sol.

4. Od desetega tedna naprej naj bode vsakdanja teletova krma obstoječa iz $\frac{1}{3}$ do $\frac{1}{2}$ kilograma strtega ovsa, iz $\frac{1}{3}$ do $\frac{1}{2}$ kilograma lanenih preš ali otrobov in iz dobrega razrezanega sena.

5. Pozneje pomnoži se mladi govedi krma obstoječa iz 1 kilogr. ovsa, 1 kilogr. otrobov, zraven se pa pridene primerne množine sena.

6. Te sostave krme ni v prvem letu več potrebno spremeniti, večji potrebi zadostuje s pridevanjem sena.

7. Krma naj se precej od začetka suha poklada, ker so poskusi pokazali, da suha krma naredi krepkejšo in bolj zdravo živino kot pa omehčana in namočena krma.

8. Vsakako mora dobiti tele dovolj dobre pitne vode; tudi naj se mu v jasli položi solni kamen, da zamore po potrebi ta neobhodno potrebni del hrane v-se dobiti.

Ker vspeh izreje ni le odvisen edino od krme, ampak tudi od oskrbovanja unanjega teletovega života, je v tem oziru to-le omenjati:

1. Ležišče teletovo naj bo suho, snažno in pri mrzlem vremenu toplo.

2. Pogosto snaženje kože, da koža zdrava ostane.

3. Teletu preskrbi naj se po možnosti mnogo pregiba, posebno pa na prostem v čistem zraku.

Po mnogih izkušnjah dá se po predpisanih pravilih izrediti enoletna goved, ki tehta 400 do 500 kilogramov. Kost in meso raste pri taki izreji v takem razmerji, da ima goved dobro zunanjo obliko, a se ne more imenovati opitana. Pri tacem telesnem razvoji mogoče je porabiti bike v 15. meseci, junice pa v 18. meseci brez vsake škode za pleme.

Te številke naj računajočemu kmetovalcu dokažejo, da pri pravilnem izrejevanji govedi se dá doseči lep dobiček, ki zamore kmetovalca privedi do vedno večje ljubezni k živinoreji.

Poziv družbenim podružnicam in poročevalcem o letini.

Podpisani odbor usoja si uljudno prositi čast. podružnice in gospode poročevalce, kateri niso še poslali poročila o letošnji letini, da naj blagovolijo nemudno to poročilo v zmislu dopisa iz dné 30. septembra t. l. št. 818 podpisanemu odboru doposlati.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 2. novembra.

Imenik gospodarjev, ki so kupili plemensko goved.

Na javni dražbi subvencijske govedi belanskega rodu v Kranji 31. oktobra t. l. kupili so sledeči gospodje, oziroma oskrbnštva bike:

Miha Jerše iz Jame,
Adolf Galé iz Šiške,
gospodarsko oskrbnštvo „usmiljenih sester“ v Ljubljani,

gospodarsko oskrbnštvo grajščine „Bled“,

Aleš Molj iz Trboj,

Anton Purgar iz Hraš,

Pavel Debeljak iz Visokega na Poljanskem.

Telico belanskega rodu kupil je pa gosp. Karol Šavnik v Kranji.

Javna izpita na dveh slovenskih kmetijskih šolah.

Slovenskega naroda ogromna večina peča se s kmetijstvom, a vendar stori se med nami za to veljavno obrt borno malo. Edino dve kmetijski šoli, v Gorici in na Slapu, imate nalogo, našemu kmetu s strokovnim podukom k napredku in boljšem materialnem stanju pripomoči, a še ena teh sol (na Slapu) ima biti prav za prav le specialna šola za vinarstvo in sadjarstvo. *) Naše občinstvo, zlasti razumnejše, briga se pa za te zavode še veliko premalo, in po listih brati je le malokaterikrat kako notico o kmetijskih šolah. Velika večina našega razumništva niti ne pozna upravo kake kmetijske šole, ter ima največ o njej po vsem napačne nazore. Naše prepričanje je, da nam je iskati boljšo prihodnost slovenskega naroda v zboljšanjem materialnem stanju našega kmeta. S kmetom

*) Deželna sadjarska in vinarska šola na Slapu je po prvotnem načrtu specialna šola za vinarstvo in sadjarstvo. Ker je pa to edina kmetijska šola na Kranjskem, delalo je vodstvo šole na to, da je šola, vsaj kar se tiče teorije, splošno kmetijska. Vodstvu se je s pomočjo dobrih pristavov to tudi posrečilo.